

Platsanalys av Ljusdal och val av tomt

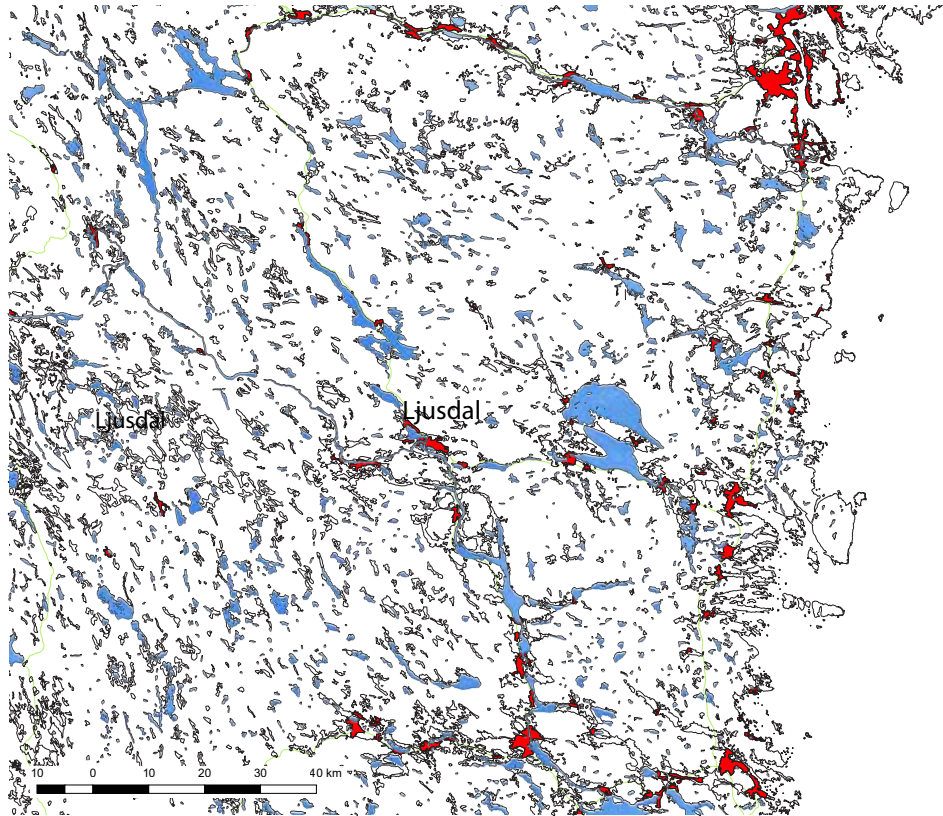
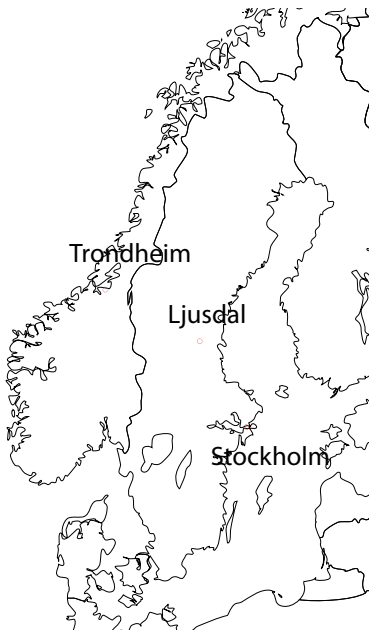
Varmt kallt och allt emellan

Mastersarbete Juho Remes

Innehåll

5	Placering på karta
6	Geografi
10	Natur och friluftsliv
12	Funktioner i Ljusdal
16	Historia
22	Befintligt byggnadsbestånd
28	Bostads dagens bostads situation
32	Fragmentariska tankar
40	Klimatdata
46	Tomtval
56	Tomten
66	Källor

Geografi

Ljusdals kommun är belägen i västra Hälsingland och består till största del av höglänta skogsområden. Bebyggelsen är uppbyggd kring odlingsmarkerna som ligger längs med älven Ljusnan, som rinner från Härjedalsfjällen i väster till östersjön genom kommunen. Ljusdal ligger i anslutning till älven på åsarna gärde- och Kläppåsen. Landskapet domineras till största del av älven och de skogsklädda bergen runt den.

De andra större tätorterna i kommunen Järvsö och Färila som ligger ca 15 km från Ljusdal åt varsitt håll längs Ljusnan. Detta område som är i huvudsak gammal odlingsmark är det tätaste området i kommunen och resterande är i huvudsak skogslandskap och ett fåtal mindre orter.

*Vy över Växnän
Ljusdals kommun*

- Järnväg
- Väg
- Kommungräns
- Bebyggelse

Växnan

Kyrksjön

Ljusnan

Naturen och friluftsliv

Stora delar av Ljusdal är uppbyggt kring närheten till naturen, Ljusnan rinner genom bygden som en huvudattraktion och ett flertal friluftsområden finns i utkanterna av bebyggelsen. Från skogarna runtomkring startar vandringleder som går till fäbodvallarna uppe i bergen och vidare till nationella vandringsleder.

Kyrkan från sydöst och promenadstråket runt kyrksjön. Bild från Ljusdalskommuns översiktsplan

Ljusnan vintertid

Odlingslandskapen runt Ljusnan

Sjön Växnan och de blånande bergen i bakgrunden

Preparerade promenadstråk i anslutning till tätorten

Funktioner i Ljusdal

Järnvägens betydelse för orten syns tydligt med den uppdelning som fortfarande finns idag, med industri söder om järnvägen och boende mesta dels på den norra sidan. Tätorten är uppbyggd i flera etapper med tidstypiska byggnader i de olika områdena. De centrala delarna som är äldst har en mer blandad struktur och byggnadsbestånd beroende på jordbruksmark som blivit tillgängligt under olika epoker och utbyte av bestånd. Det mest typiska är panelhusen som kan hittas i de centrala delarna.

Ljusdal har en tydlig riktning längs med järnvägen och väg 84 mot kusten som drar ut hela centrumområdet till ett långt pärlband längs med vägen. Större delen av den lokala detaljhandeln ligger utspritt på en nästan 2 km från kyrkan som tidigare varit centrum i orten till strax öster om järnvägsstationen. Ett par mindre torg finns även vid postplanen och mellan kommunhuset och ortens biograf men inget som kan ses som ett samlande torg.

Delar av de kommunala byggnaderna och andra samhällsservice finns även längs samma sträcka, med bibliotek, kommunhus, brandkår, m.m.

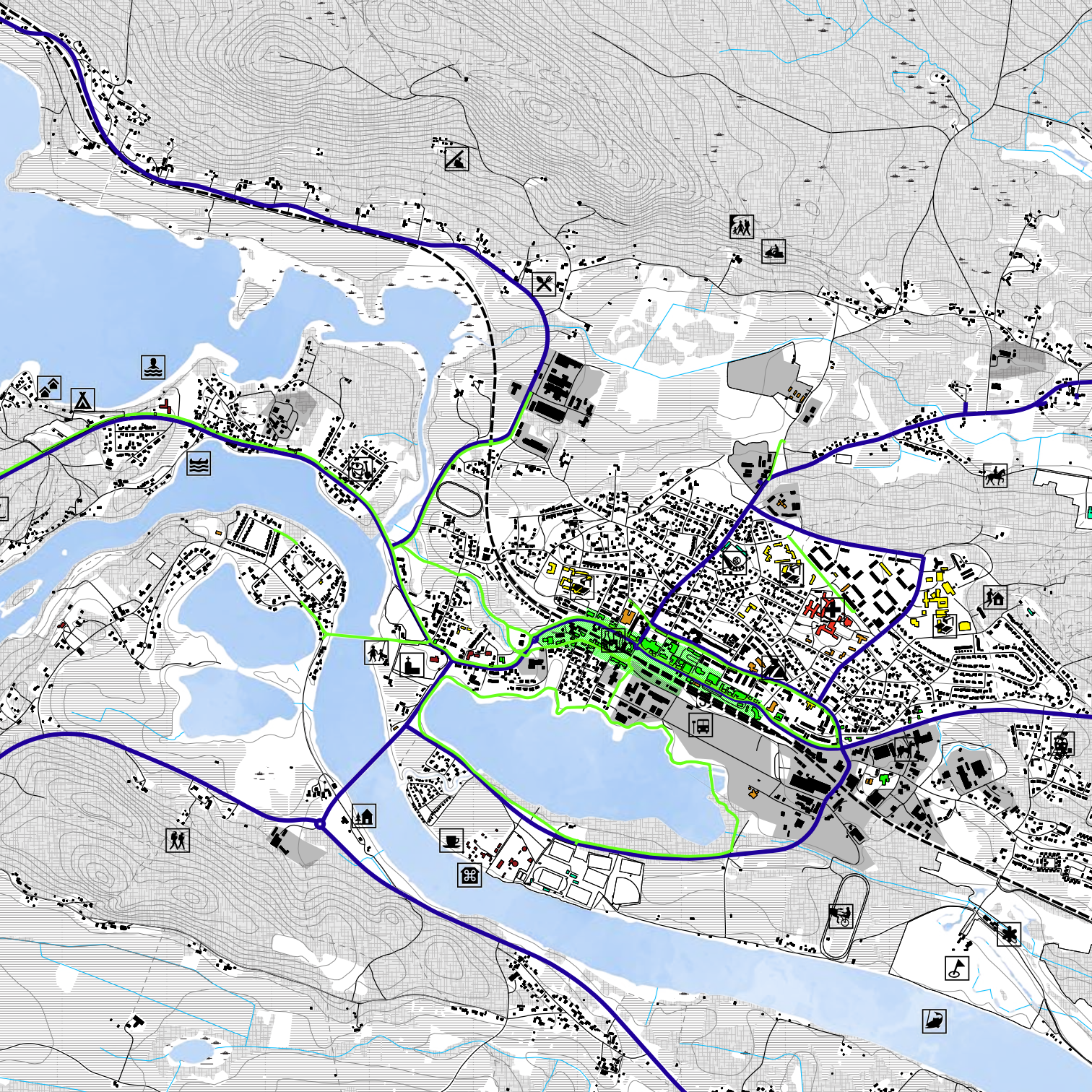
Resterande bestånd är utspritt mest efter vart det varit passande att bygga efter funktion för den specifika anläggningen, med värmeverk, vattenverk och återvinningscentral i utkanterna av orten. Sjukhuset är placerat i nordöstlig riktning från centrumet i ett större planerat område enligt 60-talets byggnads ideal.

Det finns ett flertal skolor och förskolor utspridda i orten, flera av dem som kommit till i och med tillväxten av orten i de nyare områdena.

Två centrala större skolor finns som även tar emot barn från kringliggande småorter till högstadiet och kommunens enda gymnasium finns i Ljusdal placerad lite avskilt öster om sjukhuset.

	Kommunala byggnader		Vatten
	Skola		Åker
	Kultur		Skog
	Sport/friluft		Myr
	Näring		Cykelväg
	Industri/verkstad		Huvudväg

Karta över funktioner i Ljusdal -->

Ljusdal har ett ganska magert utbud i kultursammanhang med kyrkan, hembygdsgården och folkets park som de tidigare stora dragplåstren, men idag samlar de inte alls samma skaror av folk. Det finns ett museum vid kyrka och diverse musik och teater anordnas då och då, i kyrkan eller gymnasieskolans aula.

Utbudet för Sport och friluftsliv är däremot större i Ljusdal med ett elljusspår väster och ett öster om centrum. Flera ridskolor i norr och nyare anläggningar som inomhus konstgräsplan och betongpark för skateboard söder om centrum, det pågår just nu ett sanerande av delar av industriområdet precis söder om järnvägsstationen vilket i framtiden kommer att kunna erbjuda bättre kontakt från centrum söderut och är planerat som blandad bebyggelse med aktiviteter av kommunen.

Det största industriområdet finns fortfarande idag söder om järnvägen, med blandat innehåll av tillverkning, försäljning och service. Stora delar av området precis söder om järnvägsstationen används till omlastning av timmer till järnvägsvagnar, tidigare från flottningen i Ljusnan, idag från lastbil till järnvägsvagnar. Det finns önskan på att flytta denna hantering utanför centrum men inga konkreta planer än. Ett flertal mindre industriområden finns utspritt i utkanten av tätorten.

Vy söderut över handsgatan, järnvägsstationen, kyrksjön och ljusnan. Bild från Ljusdalskommuns översiktsplan

Panelhusen i centrala Ljusdal

Ljusdals hembygdsgård. Bild Ljusdals museum

Blanda bebyggelse mellan kyrkan och järnvägsstationen

Historia

Historiskt har bebyggelsen och odlingarna varit belägna i älvdalen längs med Ljusnan. Ljusdal har varit en knutpunkt under lång tid. Kyrkan byggdes redan på 1200-talet och ligger längs med pilgrimsleden från Uppsala till Trondheim som har varit färdväg för handelsmän, troende och soldater.

Den tidigare bebyggelsen har varit belägen runt kyrkan i form av bondgårdar med odlingsmarker runt dem och fäbodvallar i skogarna. Mycket av odlingsmarkerna som finns idag härstammar från den tiden och har stort kulturhistoriskt värde för kommunen.

Ljusdal kan ses som ett bondesamhälle tills slutet av 1800-talet då järnvägen kom, utseendet på dagens tätort är till stor del en produkt av detta. Stationen placerades en bit österut från kyrkan på grund av en mer passande plats, stationshuset stod klart 1880. Detta flyttade fokus på centrumet till de nya funktionerna med järnvägshotell och postkontor som de första större byggnaderna kring stationen.

Helt från börja skapade järnvägen förutsättningar för handel och service i Ljusdal som fortfarande är de största näringarna i orten, detta gjorde också att det mesta koncentrerades kring stationen, istället för råvaruindustrierna eller tillverkning som är det vanligaste för glesbygden.

Mycket av ortens gator och indelning av tomter kommer från den tiden med vägar som gick längs med tomtgränser och tomterna var uppdelade efter jordbruken, vilket ger en ganska till synes oordnad struktur och stor variation på storleken på tomter.

Ljusdals kyrka tidigt 1900-tal

Gamla kyrkogatan 1920-talet

Fäbod utanför Ljusdal. Bilder Ljusdalsmuseum

Järnvägshotellet och stationen tidigt 1900-tal.

Vy från Kolsvedja backen tidigt 1900-tal Bild från Ljusdalskommuns översikts-

Samma vy som ovan idag. Bild från Ljusdalskommuns översiktsplan

Fortfarande idag kantas Ljusdal av samma jordbruksmarker som under tidigt 1900-tal (och troligtvis mycket längre tillbaka i tiden).

Väster om Ljusdal har varit ganska förskonat från större utbyggnader under 60 och 70 talet som har i huvudsak koncentrerats till den östra sidan av orten vilket syns på satellit bilderna på nästa sida.

Flyfoto 1955-1967

Flyfoto 2015

Befintligt byggnadsbestånd

1800-talet Äldre gård i utkanten av Ljusdal.

Delar av gården är från 1700-talet men det mesta är byggt i slutet på 1800-talet. Ursprungligen del av en radby längs med den gamla vägen, idag den enda återstående gården.

Har ursprungligen använts som generationsboende, idag används de flesta gårdar av en familj.

Gården visar på den kringbyggda gårdsbilden som varit väldigt vanlig i området, med mangårdsbyggnaden i mitten och ekonomibyggnader och fin stugan på sidan.

Det finns ett flertal äldre gårdar runtomkring tätorten och ett flertal in vävda i ny bebyggelse.

Byggnaderna har använt material från närområdet, som oftast är husen byggda med stengrund i regel, timmerväggar med panel, tak av tegel eller trä.

1900-talet

Affärshus från början av 1900-talet då järnvägen kom till Ljusdal, det nya centrumet placerade mellan kyrkan och järnvägsstationen. Detta hus är från ortens glans era och många panelhus finns fortfarande kvar i de gamla delarna av centrum.

De är byggda med naturmaterial från orten till största delen med stomme av timmer och panel utanpå, en del av de finare husen kunde ha plåttak. I regel målade med traditionella färger som slamfärg eller linoljefärg

1940-50-talet

I närheten av centrum finns det en del hus från efterkrigstiden, de flesta husen har varit för flera familjer men har byggts om till enfamiljsbostäder idag.

Det finns både tidigare arbetarbostäder som denna på bilden och flera tjänstemannabostäder som är lite större då orten redan tidigt hade en inriktning på service.

Träregelkonstruktion med panel utanpå, mycket moderna och billiga material användes under denna tid och många hus har haft panel och tak av eternit. Moderna färger och andra material.

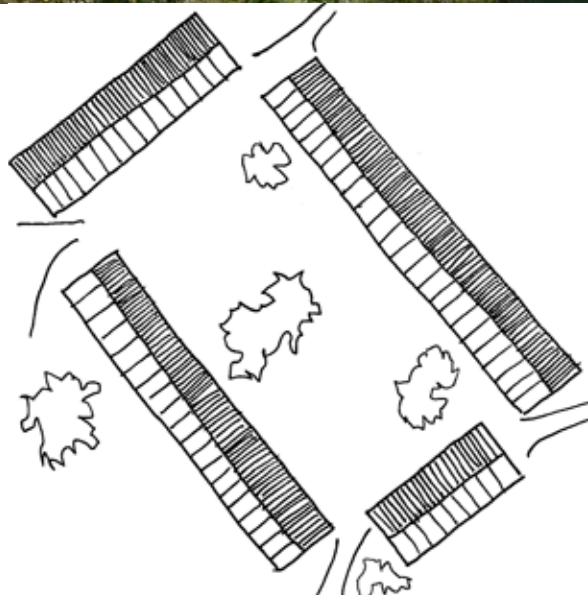

1960-talet Miljonprojektet

Lite längre från centrum finns större planerade områden för boende dessa ligger i anslutning till gymnasieskolan och sjukhuset som är från samma tid. Även i centrum finns det ett flertal byggnader från denna tid, med bostadsblock och två gallerior i närheten av järnvägsstationen.

Hyresbostäder byggda av kommunen, idag har kommunen 2000 lägenheter de mesta koncentrerade i de tre större tätorterna

Moderna material i väggar och tak

1980-talet enplans villan

Längst ute från centrum finns det ett flertal villamattor, dessa är placerade i regel där den tidigare bebyggelsen har slutat och ligger utspridda runt omkring samhället

Dessa hus är nästan det enda som har byggts de senaste årtiondena i Ljusdal. Till största del kataloghus, moderna material med träverk som stomme. oftast träpanel på utsidan och betong tegel eller plåt på taket.

Bostads situationen i Ijusdal

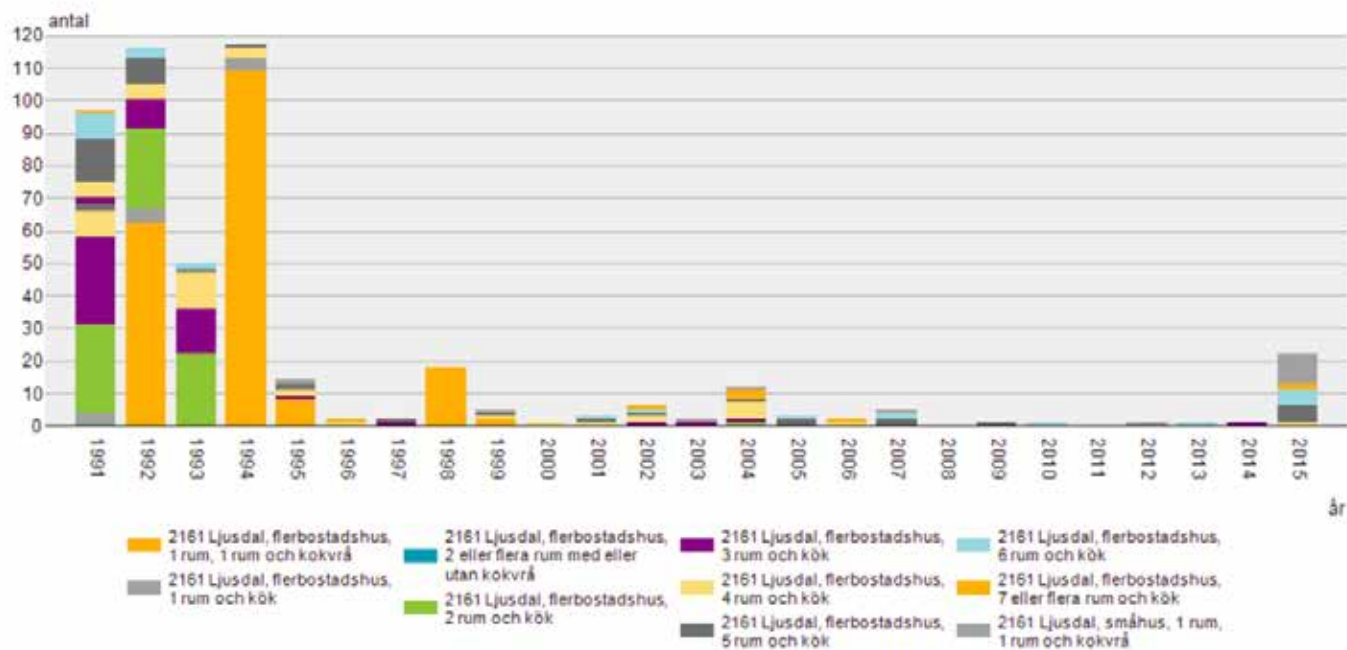
idag råder det brist på små lägenheter i Ljusdal, den största uthyraren är det kommunala bolaget Ljusdalshem med sina ca 2000 lägenheter utspridda i tätorterna i kommunen.

Hus är den vanligaste bostadsformen i kommunen och då nästan alltid ägda av den som bor där. Huspriserna är generellt väldigt låga i kommunen, men de som är intresserade av att hyra mindre lägenheter saknar i regel medel till hus köp.

	Antal personer	Andel personer
	2015	2015
2161 Ljusdal		
Småhus, äganderätt	13 303	69,9
Småhus, bostadsrätt	27	0,1
Småhus, hyresrätt	253	1,3
Flerbostadshus, bostadsrätt	786	4,1
Flerbostadshus, hyresrätt	3 552	18,7
Specialbostad	218	1,1
Övrigt boende	250	1,3
Uppgift saknas	638	3,4
Samtliga boendeformer	19 027	100,0

	Antal hushåll	Andel av samtliga hushåll	Antal personer	Andel av samtliga personer
	2015	2015	2015	2015
2161 Ljusdal				
1 person	3 881	42,2	3 881	20,4
2 personer	2 929	31,9	5 858	30,8
3 personer	1 037	11,3	3 111	16,4
4 personer	857	9,3	3 428	18,0
5 personer	327	3,6	1 635	8,6
6 personer	100	1,1	600	3,2
7+ personer	65	0,7	499	2,6
Uppgift saknas	15	0,1

Färdigställda lägenheter i nybyggda hus efter region, hustyp, lägenhetstyp och år

Källa: Statistiska centralbyrån (SCB)

Studeringe

I Ljusdal ligger den enda gymnasieskolan i kommunen, unga som kommer långt ifrån Ljusdal får gratis boende närmare gymnasiet under studietiden.

Det finns redan ett antal boende i anslutning till skolan men detta skulle kunna vara ett komplement till det. Stannar under studietiden.

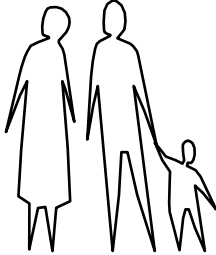

Unga på väg ut i arbets livet

Första bostaden för unga vuxna som flyttar hemifrån, saknar medel till att köpa bostad.

Många fortsätter till vidare studier på annan ort efter ett par år i arbete.

Kan stanna en längre tid och ta en större del av bostaden.

Unga med barn

Kanske första egna bostaden för familjen.

Saknar medel att köpa bostad.

Kan fungera som ett tillfälligt boende tills de har pengar att köpa hus eller stanna under en längre tid och bosätta sig i en större del eftersom.

Nyanlända

Ett stort antal nyanlända finns i kommunens flyktinganläggningar i väntan på uppehållstillstånd.

Detta boende kan fungera som en tillfällig alternativ när de etablerar sig eller som ett socialtboende som erbjuder möjlighet till mer funktioner och en naturlig möjlighet att skapa kontakter med orsborna.

Pensionärer

Äldre personer med små medel eller trytande ork som önskar att flytta från hus till lägenhet.

Klarar sig själv med mindre boende men kan behöva möjlighet för extra boende ibland när familj och vänner kommer på besök.

Passiv soluppvärmning

Användandet av solen som direkt källa för uppvärmning av hus, har provats runt omkring i världen, både i direkt anslutning till bostaden samt som fristående växthus i kallare klimat⁶.

Själva grundprincipen i designen är väldigt simpel: ett ensidigt växthus eller inglasat rum i en öst-västlig riktning, skapas en sydsida som är riktad mot solen genom hela dagen, den norra sidan som i många fall är kopplad till bostaden och de övriga sidorna är isolerade och på så sätt minimeras utsläppet av värme.

Även termiskmassa har en viktig del i konstruktionen, detta skall samla upp solvärme under dagen och distribuera det under natten för att på så sätt skapa en jämnare temperatur.

Utformningen av ljusinsläppet får anpassas till den specifika platsen, för att släppa in den låga solen höst-vinter-vår och skugga den termiskmassan under sommaren då solen står högre på himlen.

Det finns även möjlighet att värma upp uterummet under de kallare delarna av året, kan det användas som en förlängning av huset, samtidigt som det fungerar som en zon mellan det kalla ute och de uppvärmda inne.

Isolerat växthus kina

Det halvklimatiserade rummet som försvann

Historiskt sett har delar av bostäderna stått uppvärmda här i Norden, mycket på grund av hur uppvärmningen har fungerat och svårigheterna med att värma upp flertalet rum innan centralvärmens intåg. Delar av husen har låtit stå utan värming av ett flertal olika skäl, och delvis kan de ha använts som ett extra lager mot kylan till de centrala delarna eller till ändamål som inte behövde uppvärmning till exempel svalen, som lämnats kall för att ge bästa klimat för matvarorna som skulle lagras under en längre tid på vintern. Förstugan eller farstun har även varit en sådan del: ett extra lager för huset som håller inne den dyrbara värmen under vintern. På detta sätt kunde ett halv-tempererat utrymme

skapas, som stoppade vinden och kunde användas som förvaring för de smutsiga ytterkläderna. Denna byggnadsdel, som länge var en självklarhet i den traditionella arkitekturen, försvann till stor del under efterkrigstiden. Förstugan skapade en naturlig ordningsföljd för inträde i huset, från den offentliga utsidan till det mest privata med en gradering där emellan.

Halvklimatiserade rum idag

De kalla utrymmen som fanns i det äldre husbeståndet har försvunnit till idag, antingen genom att de omvandlats till uppvärmda utrymmen eller så har de rivits. På så sätt har även de gamla husen blivit likt det moderna projektet, och storleken på uppvärmda utrymmen som var person har att förfoga över ökat. Även förstugan försvann till stor del, eller förvandlades till en entré direkt till hjärtat av bostaden.

Det finns såklart även goda exempel på arkitektur som har försökt att göra något åt problemet. Lacaton & Vassal har i många av sina projekt arbetat med material som vanligtvis inte används till annat än industriell verksamhet på ett nytt sätt, samt genom att dra ned på de uppvärm-

da ytorna, ge mer uppvärmda utrymmen till huset som är betydligt billigare att producera. På så sätt har de dragit ner på kostnaderna för byggande och kunnat ge en större total area till huset.

I Maison Dordogne⁴ har de introducerat ett växthus som delar huset i två, med uppvärmda delar på båda sidorna av det. Detta skapar två mer privata delar med växthuset som ett halvklimatiserat vardagsrum emellan.

Detta sätt fungerar utmärkt i Frankrike där klimatet är betydligt mildare, och eventuell uppvärmning av växthuset sker bara en liten del av året. Jag ser dock en del problem med att bygga ett liknande hus i Sverige, då växthuset är en så central del av huset skulle det behövas värmas upp

Maison Dordogne, Lacaton & Vassal

I Sverige har ett flertal "Naturhus" byggts sen 1960 talet av arkitekten Bengt Warné, husen som tar utgångspunkt från ett hållbart byggande med naturmaterial, odling av grödor för både mat och rening av vatten samt toalett, naturlig ventilation m.m. Som huvudprincip byggs ett klimatskal (växthus) runt en bostadsdel och kretsloppet runt det.

En av Warnés sista hus är Naturhuset i Sikkhall⁵ 2004, i detta hus har en timrad stomme rests inuti ett växthus som skyddar det. Detta ger väldigt generösa utrymmen runt bostaden som är skyddade mot väder och vind, samt enligt de som bor där ett medelhavsklimat.

I många av naturhus projekten har vat-

tenrening och odlingar flyttats in i växthusen och detta kan skapa problem med fukt som blir inkapslat av växthuset och kan ge upphov till problem, detta kan även ha berott på övervattning av odlingarna då växthuset skapar en artificiell öken.

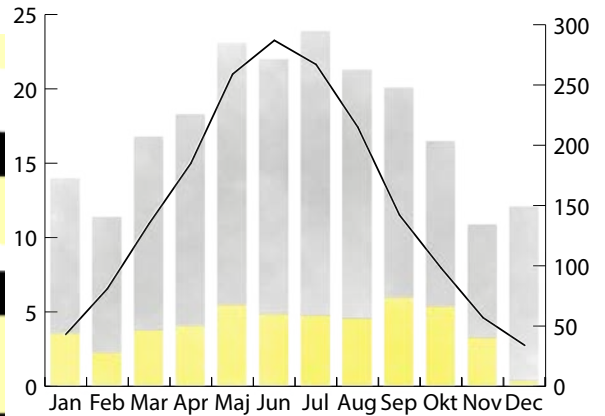
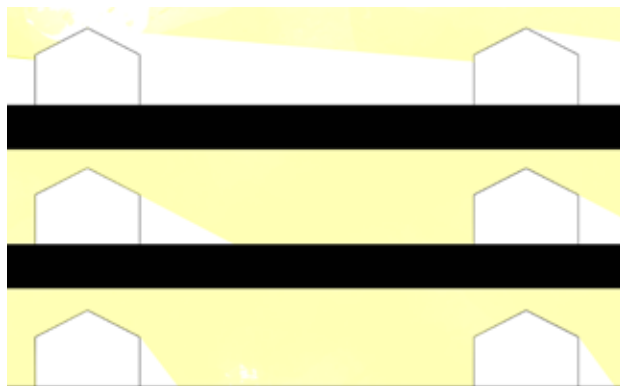
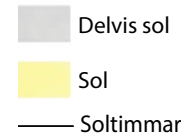
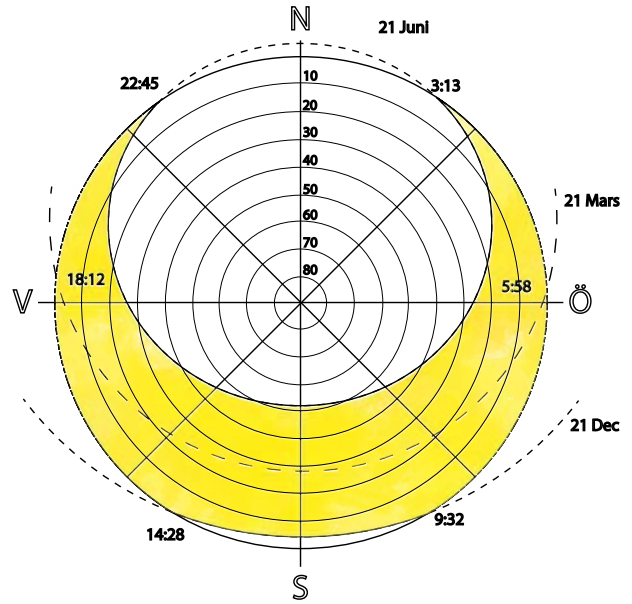
Det andra vanligaste problemet i sådana projekt: höga temperaturer i växthuset och i bostadsdelen under de varmaste delarna av året kommer som en naturlig följd av att bygga i ett växthus.

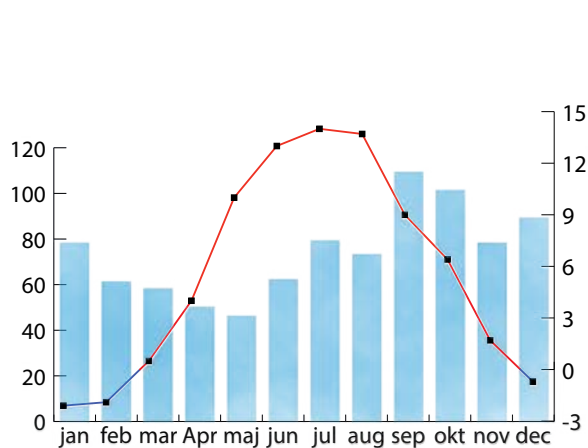

Naturhuset i Sikhall, Bengt Warne

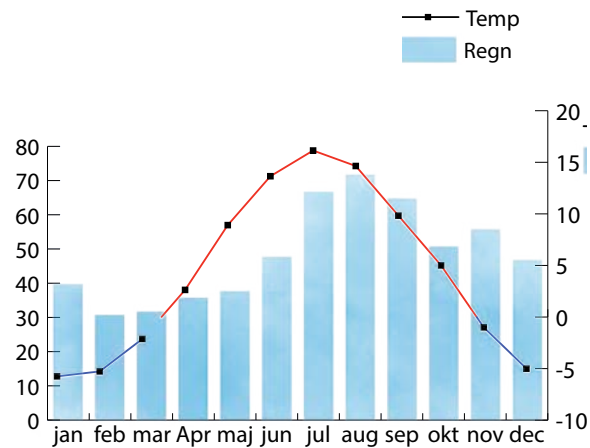
Klimatdata

På grund av hur långt norr ut Ljusdal ligger och antalet soltimmar som orten får i regel, går det inte att räkna med att halvklimatiserade delar av en byggnad skall värmas upp av bara solenergi. Istället får man se på de delarna som en extra buffert under de kallaste delarna av året, och skapa möjlighet att värma upp vid behov. Då temperaturen kan sjunka ner till under -30 under de kallaste perioderna.

Trondheim

Ljusdal

Vattenflöde i Ljusnan

Ljusnan är Sveriges 9:e längsta älv med sina 437 km från Härjedals fjällen till havet. Älven är utbyggd med 19 kraftverk och har avrinningsområde på ca 20 000 km²

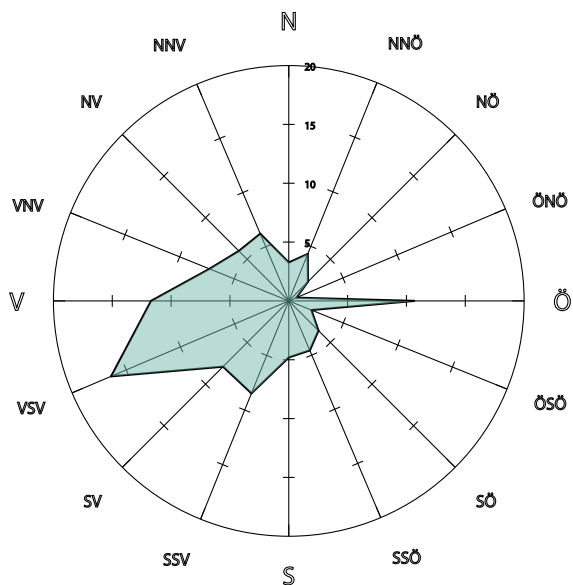
Normal variation av vatten flöde i Ljusnan 60m³/sek - 250m³/sek

Vid floder har det uppmätts 850m³/sek

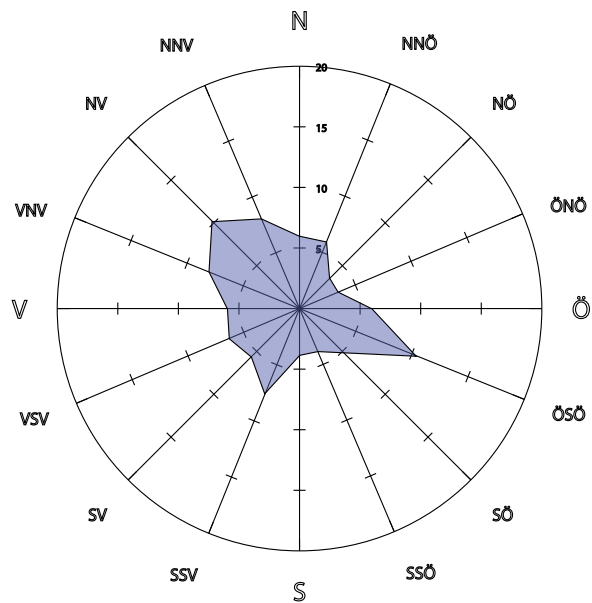
vatten nivån varierar mellan 122m över havet till 124 m under normal förhållanden

Områden som riskerar att översvämmas vid högt vatten i Ljusnan

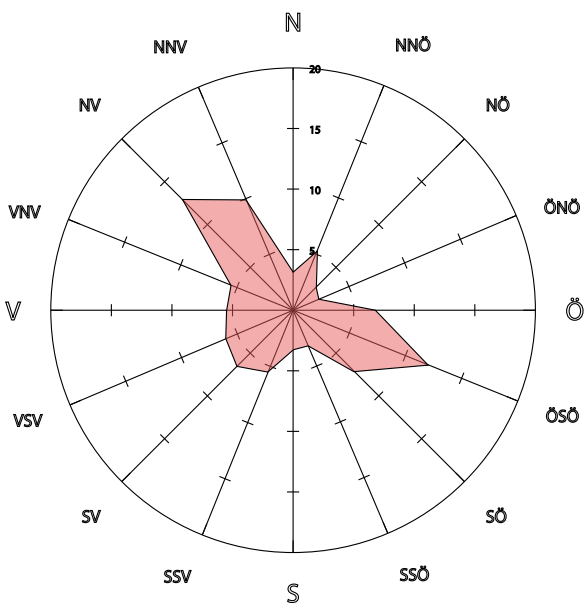

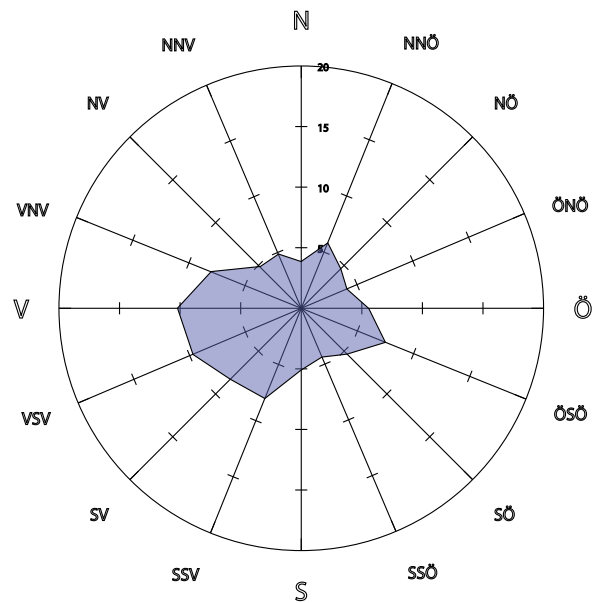
Genomsnittlig vindriktning december till februari

Genomsnittlig vindriktning mars till maj

Genomsnittlig vindriktning juni till augusti

Genomsnittlig vindriktning september till november

Tomtval

Delar som har övervägts i valet av tomten

- Direkt åtkomst till naturen
- Cykelavstånd till centrum
- Topografiska förutsättningar
- Kringliggande typologier
- Traditions enligt byggande
- Möjlig senare fortsättning på tätort
- Sol förhållanden på tomt
- Koppling till omgivningen

Ångsäter

Kolsvedja

Nore

Stenhamre

Centrum

Åkern

Granbo

Borr

Höga

Kläppa

Gärde

Lock

Ämbarbo

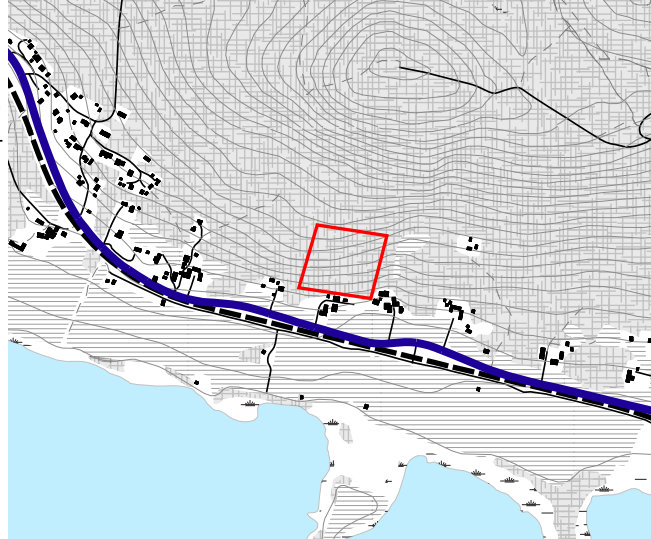
Ångsäter

+

Hittad tomt

Längs med lokal vägen till närmaste mindre tätort mot norr ligger husen utspritt, mest i form av äldre gårdar men även senare ifyllning i strukturen. Tomten är placerad i sluttningen mot den skogbeklädda kullen på baksidan med vy ut mot sjön Växnan och sol större delen av dagen. 3,7km från centrum

I avsaknad av cykelväg känns tomten svår att komma till, långt borta från centrum och väldigt stor tomt.

Nore

+++

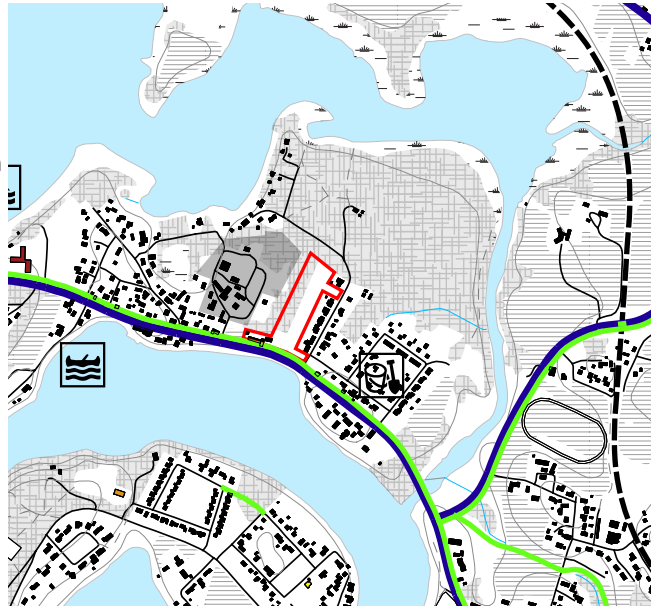
Planerad tomt av kommunen

Placerad i utkanten av tätorten i mötet mellan de gamla bondgårdarna och villaområdet finns en större bit med outnyttjad mark. Detta möte mellan skogen och åkern mitt emellan älven och sjön, är en naturlig fortsättning på bebyggelsen från tidigare och erbjuder närhet till flera olika friluftsområden.

2,2km från centrum

+Bra koppling till existerande, mesta finns på plats redan, Bussförbindelse till centrum.

- Mycke trafik på vägen, Luftburen kabel korsar hela tomten. Skall flyttas

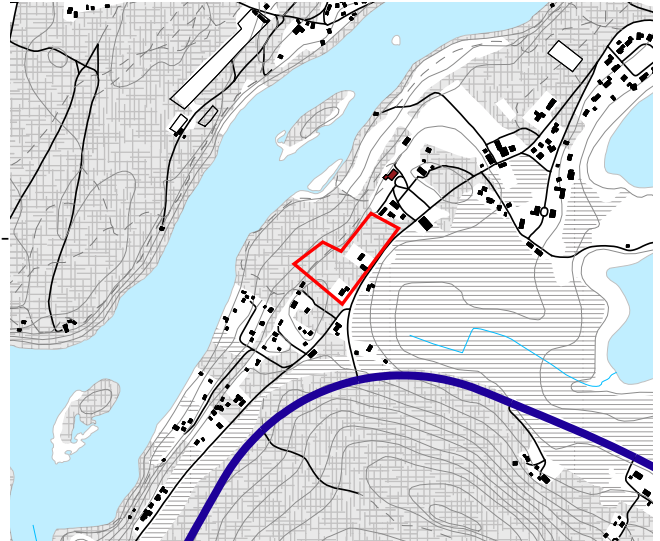
Borr

+

Planerad tomt av kommunen

Blandad bebyggelse av villor och gårdar samsas längs med lokalvägen, tomterna överblickar åkrarna och de två små sjöarna borrsjön och vikarsjön som finns där älven gör en skarp krök. Platsen är har väldigt nära till naturen längs med älven. Ett flertal tomter som en fortsättning av den existerande bebyggelsen erbjuds av kommunen. 3,5km från centrum

-Tomterna är placerade med utsikt mot öster men skuggas mycket av bergen mot söder. långt avstånd till centrum.

Kolsvedja

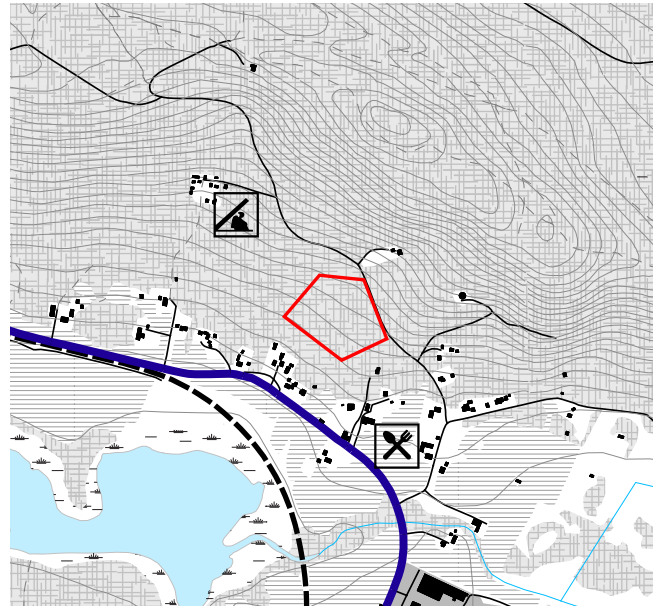
++

Hittad tomt

Norr om tätorten ligger denna tomt längs med vägen till en utsiktsplats på den skogbeklädda tomten, vy ut över odlingslandskapet och naturen direkt inpå. Ganska glest mellan närliggande hus men ett par finns som redan klättrar en bit uppför kullen.

2,5km från centrum

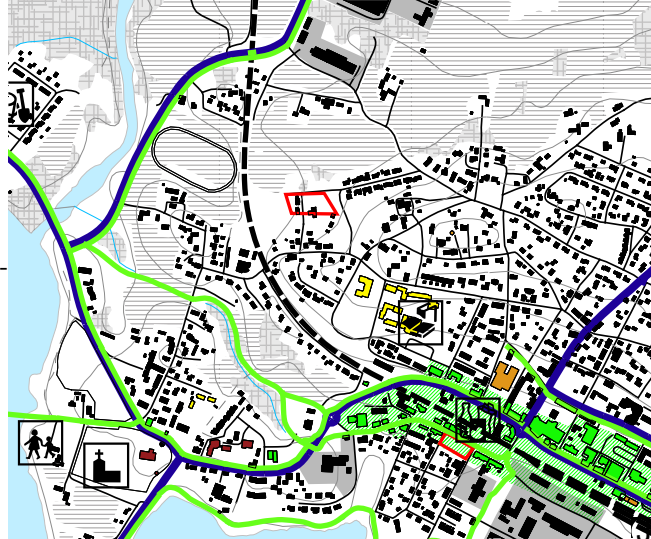
Fantastiska naturtomter och enkel koppling till staden, kräver stora ingrepp på naturen och kan störa friluftsområdet.

Stenhamre

-
Planerad småhustomter av kommunen
I utkanten av tätorten precis i kant med existerande villor finns planer för 6 till villor. utsikt mot odlingslandskapen och bergen längre bort mot norr och väster samt industriområdet dominerar utsikten. 1.2km

tomterna är små och anpassade för enfamiljsbostäder, samt skuggas av kullen mot söder.

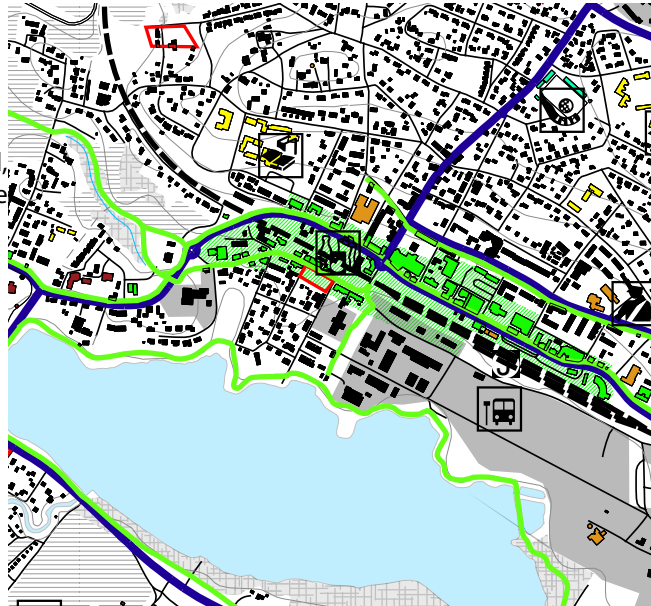

Centrum

++

Planerad av kommunen

Mitt i den äldsta delen av orten finns två obebyggda tomter som används som parkeringsplatser idag. Ett mer centralt läge är svårt att hitta i Ljusdal, hela södra järnvägs-gatan är präglad av ortens äldre bebyggelsen och kallas den gamla staden, i anslutning till tomten på den östra sidan finns orten första biograf från 1918 denna byggnad har högt bevarandevärde och är skyddad mot rivning.

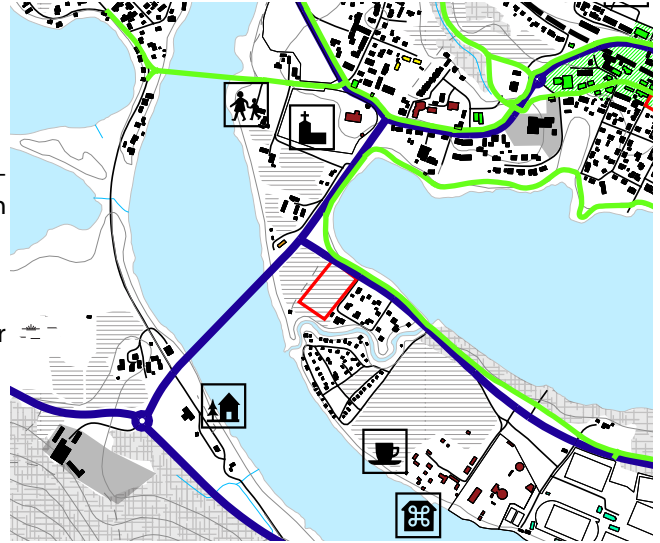
Höga

+

Planerad av kommunen

Bredvid koloniområdet precis vid Ljusnan finns ett flertal tomter ute på en åker i anslutning till befintligt villaområde. Bebyggelsen ligger i stråket som idag är ett av Ljusdals centrumnära friluftsområde i orten där hembygdsgården, Folkets Park och största idrottsområdet är placerat. 1.7km

Detta område är ett av ortens huvudområden för friluftsliv och bör inte byggas ut mer med bostäder enligt min mening. Centralt alternativ som passar speciellt för äldre och funktionshindrade samt kombination med näring.

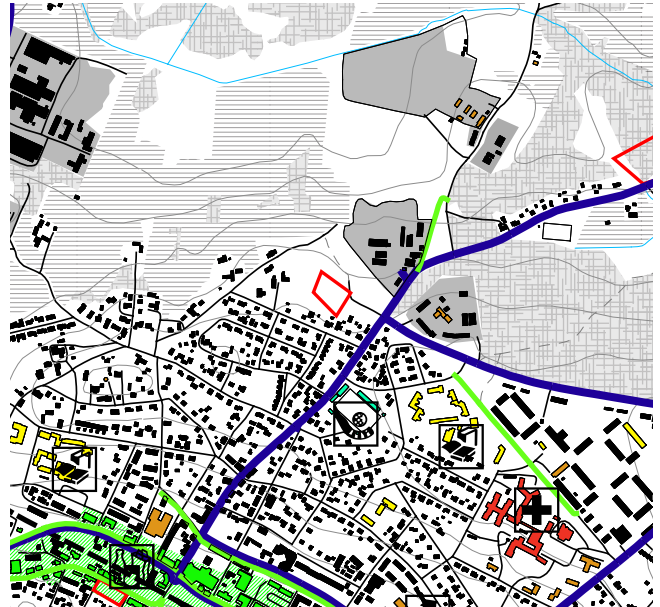
Åkern

-

Hittad tomt

I en liten skogsdunge bakom den sista villabebyggelsen ligger tomten, marken lutar aningens mot norr på den annars plana marken. På sidan mot norr finns ett industriområde och utsikt finns mot både skogen och odlingslandskapet. 1km

Planer för en utvidgning av industriområdet och en ny genomfart i norra delen av tomten gör det svårt att välja denna tomt

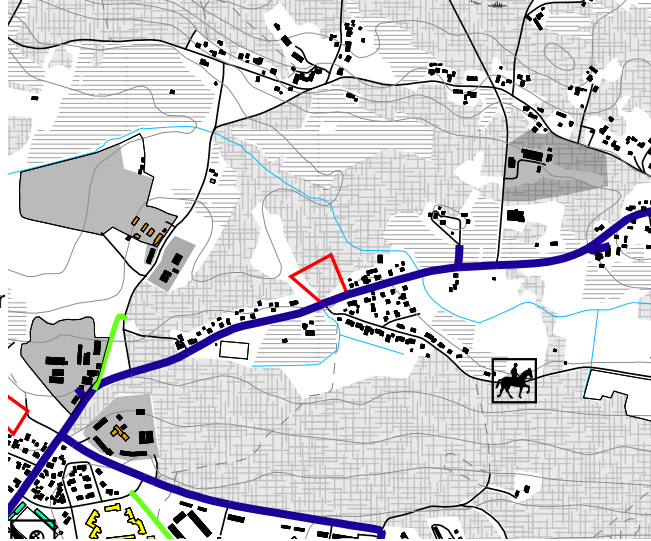
Granbo

Hittad tomt

Strax utanför tätorten ligger husen längs med vägen i korsningen till mindre bebyggelse finns denna skogstomt. Blandskog av gran och björk växer i närheten av kraftledningen denna del av Ljusdal ligger på norrsidan av Kläppaåsen och skuggas av den speciellt vintertid.

1.8km

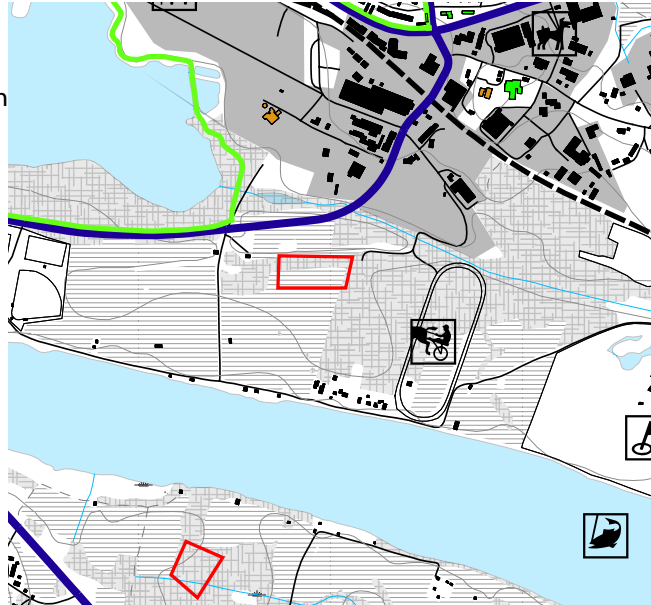
Kraftledningen och de dåliga ljusförhållandena gör att denna tomt inte passar.

Kläppa

Hittad tomt

På andra sidan järnvägen och industriområdet finns ett fåtal hus spridda längs med älven. i kanten av ett litet skogsparti vid åkrarna som kantar till friluftsområdet finns gott om plats. läget är vänt mot söder och trots den korta biten till centrum känns det avlägset. Denna tomt känns rätt på många sätt men har lite för osäkra framtidsplaner och omständigheter som skulle kunna vara problematiska vilket gör det svårt att välja denna tomt, en ny bro håller på att planeras någonstans i området, den skärs av från centrum av järnvägen och industriområdet, byggande i området skulle kunna inkräkta på friluftsområdet och i stora delar av området finns det risk för översvämning. 1.5km till centrum

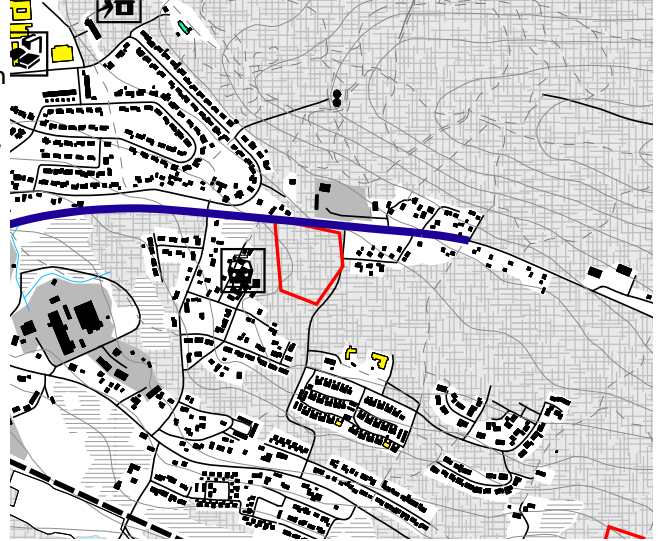
Gärde

++

Planerade tomter av kommunen

Bredvid huvudvägen till Ljusdal, väg 84 från kusten finns ett större område som har varit oexploaterat. Platsen har vissa problem med närheten till vägen, men området är så pass stort att det går att jobba runt det. relativ närhet till tidigare bebyggelse och till centrum. 2km

Närhet till stora vägen men bortvänt från den. Enkel kommunikation mot kusten med buss Ganska nära till tåget.

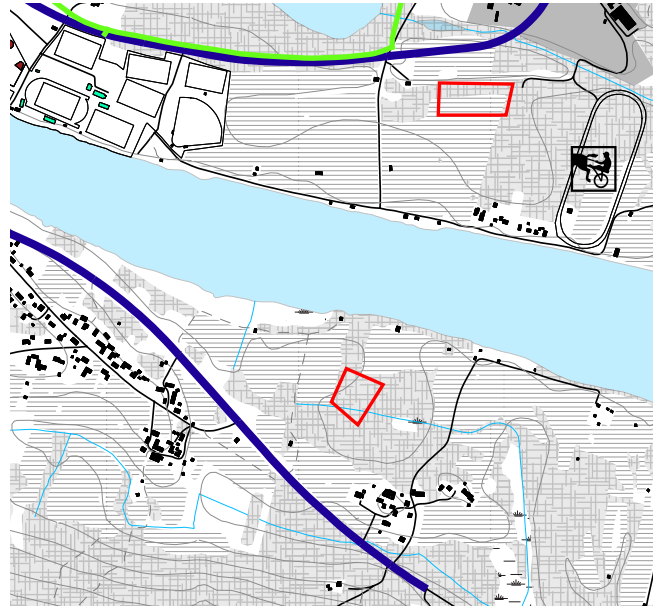

Lock

-

Hittad tomt

Mellan gårdarna och ett par nyare hus finns ett mindre skogsparti. området blickar mot älven i norr och skogsbeklädda kullar mot söder. Här frodas fortfarande odlingsmarkerna och den spridda bebyggelsen. Platsen räknas till Värdefulla odlingslandskap av kommunen och delar av den ligger inom översvämningområdet. För långt bort om inte den nya bron blir byggd, oklart med sträckningen fortfarande idag 5km idag med den gamla bron 2.1km ifallny bro byggs.

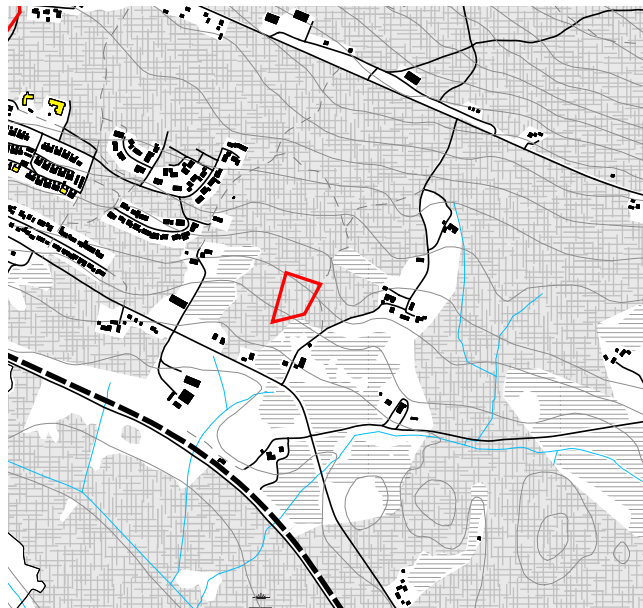
Ämbarbo

-+

Hittad tomt

I skogen omringad av äldre jordbruk ligger den i sluttningen till en mindre kulle, tallskog och mindre åkrar byter av varandra i landskapet, betydligt planare än längre mot norr vilket gör det svårt med ljusförhållandena. Närmaste bebyggelse är bondgårdar och bebyggelse från 80 talet sträcker sig mot tomten men slutar ett par hundra meter innan. 3km

Lite långt borta från centrum och saknar bra anslutning dit idag.

Tomten

Jag har valt att jobba vidare med tomten i Nore av flera anledningar, den stora tomten erbjuder flera möjligheter och utmaningar.

Den stora tomten gör det möjligt att införa flera gemensamma funktioner som kan ge mervärde till bostaden då är mindre än vanligtvis, närheten till både skogen åt norr från tomten, sjön Växnan och Ljusnan som ger möjligheter att använda naturen som finns där. Tomten ligger även på ett relativt kort avstånd från centrum om man cyklar (10 min) och en busshållplats finns vid den stora vägen för att inte vara helt beroende av bilen som transportmedel.

Fakta om tomten

Äldre jordbruksfastighet som stått oanvänd sedan 1940-talet

Det gamla bostadshuset finns kvar på tomten men är i dåligt skick idag, Mangårdsbyggnaden är från tidigt 1800-tal och sidobyggnaden äldre. troligtvis från tidigt 1700-tal. Husen ses som kulturhistoriskvärdefulla av kommunen men har inte kulturmärkta. I huvudbyggnaden finns det målningar från 1830-talet av orten stora målare från den tiden.

I nuläget ägs fastigheten och alla marker av Allmännaarvsfonden.

Största delarna av fastigheten är skogsmark om 572 000 m² en bit bort från bostadshuset och igenvuxen åkermark runt huset om 26 804 m²

Fastigheten låg ute på försäljning 2016 för 1,5 miljoner att jämföra med norragsvägen 7 som såldes för 1,1 miljon 2011 och norragsvägen 6 för 1,1 miljon 2016 båda husen med tomter om ca 1100 m²

Den gamla åkermarken med bostaden är det jag kommer att rikta mig in på. Tomten är placerad med utsikt över älven Ljusnan mot söder, ung björkskog och ett mindre industriområde åt väster, ett villaområde från 1980-talet ansluter till tomten direkt åt

öster och ett mindre naturområde och sjön voxnan åt norr.

Området ligger inom kommunens Vatten och avloppsområde och i industriområdet finns ett mindre fjärrvärmeverk.

En luftburen kabel för optiskfiber korsar tomten, Planer finns för en flytt av de 2017-18

Trafikflödet på vägen som går förbi tomten är enligt Vägverket 4590 fordon i genomsnitt per dygn, men mätpunkten är placerad en bit från platsen innan korsningen till industriområdet norr om staden.

Viktiga element att ta vara på och framhäva på siten

- Gamla bondgården
- Den karakteristiska björkskogen och vägen igenom
- Masterna till luftkabeln som skall flyttas kan lämnas kvar och användas som naturliga samlingspunkter och för tillfälliga installationer samt skydd.
- Behålla riktningen genom tomten med älven i ena änden och skogen i den andra.
- Bibehålla öppenheten på bakgårdarna från villa raden.

Rörelseriktningar på tomten och upplevda störningar
-Huvudriktningen och det mesta av trafiken går på bilvägen med tillhörande cykelväg som löper längs den södra ändan av tomten.

-En busshållplats finns i koppling medtomten.

-Lite trafik på villagatan till öster och i industriområdet till väster. På vintern går även en skoterled genom tomten.

-Industriområdet med det lokala värmeverket precis bakom skogen kan störa tomten om för mycket av skogen försvinner.

-Bilvägen med all trafik, bör skärmas bort en del för att skapa en mer skyddad plats.

Strategi

-Funktioner som riktar sig mot allmänheten placeras i anslutning till vägen, skyddade från ljudet av biltrafiken genom att tydligt markera området men även vara inbjudande för förbipasserande.

Ny brygga vid älven för att göra den mer tillgänglig.

Bilen ner prioriteras och får ställas på parkeringsfickan vid vägen eller på industriområdet bakom.

Halvprivata områden i som en fortsättning av bakgårdarna och i bakkanten av området i anslutning till den gamla smedjan.

Den nya bebyggelsen går delvis in i skogen för att mjuka upp den kanten och skapa en bättre koppling till stigen.

Boende parkering på kanten till industriområdet för att främja användning av andra transportmedel.

4 <https://www.lacatonvassal.com/index.php?idp=17>

5 <http://www.ecorelief.se/http://docplayer.se/8026802-Vaxthus-och-vaxter-under-glas-i-byggd-miljo.html>

6 Isolerade växthus i kina
Passive solar greenhouses Manitoba (6 november 2015)
http://www.builditsolar.com/Projects/Sunspace/ManitobaGH/solar_energy_greenhouses_results.pdf

s15 Isolerat växthus (5. november 2016)
<http://krisdedecker.typepad.com/a/6a-00e0099229e8883301b7c7fd2f74970b-pi>

s23 Maison, Dordogne (4. november 2016)
<https://www.lacatonvassal.com/index.php?idp=17>

s25 Naturhuset Sikhall (5. november 2016)
<http://az61094.vo.msecnd.net/img/01/1189c75f-6ad3-460a-bf2a-4b51f0a03556/800>

